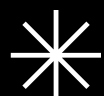

MIROSLAV KRLEŽA

Gospoda Glembajevi

Autor i djelo

Miroslav Krleža – život i književni značaj

- Miroslav Krleža, hrvatski književnik, rođen 7. srpnja 1893. godine u Zagrebu
- Drama *Gospoda Glembajevi* s dramama *U agoniji* i *Leda* čine glembajevski ciklus
- Bio je izrazito angažiran intelektualac i pokretač kulturnih inicijativa (npr. časopis *Plamen*)
- Napisao je oko 200 djela različitih književnih vrsta i snažno utjecao na hrvatsku kulturu

Krležin život obilježen je intenzivnim intelektualnim i društvenim angažmanom. Već od mladosti djeluje kao pisac i novinar, a iskustvo iz Prvog svjetskog rata dodatno je oblikovalo njegov kritički pogled na društvo. Tijekom života često je boravio u europskim kulturnim središtima, ali je Zagreb ostao njegovo glavno uporište. Kao direktor Leksikografskog zavoda i urednik Enciklopedije Jugoslavije, ostavio je snažan trag i izvan književnosti, u području znanosti i kulture.

Tema

Fatalnost i moralni raspad obitelji Glembay

- Obitelj Glembay simbolizira moralno propadanje građanskog društva
- Leone vodi unutarnji sukob između savjesti i obiteljskog nasljeđa
- Tema sudbine pokazuje kako se pojedinac teško može osloboditi vlastitog podrijetla

Krleža kroz obitelj Glembay prikazuje duboku krizu vrijednosti unutar društvene elite. Leone, kao umjetnički i moralno osjetljiv lik, svjestan je grijeha i licemjerja svoje obitelji, ali se od njih ne uspijeva u potpunosti odvojiti. Njegov unutarnji sukob proizlazi iz napetosti između osobne savjesti i naslijeđenih obrazaca ponašanja. Time djelo naglašava ideju da je pojedinac često zarobljen vlastitim podrijetlom i da bijeg od prošlosti nije jednostavan.

Sadržaj djela

1. čin – Razotkrivanje obiteljskih laži

Salon za primanje, gosti se opraštaju. Leone i Angelika proučavaju obiteljske portrete te razgovaraju o obitelji, pri čemu se osjeti Leonova ironija kada ističe Barboczy legendu, koja govori kako su Glembajevi ubojice i varalice.

Barunica Castelli uzrujana je zbog novinskog članka u kojem se navodi da je optužena za gaženje starice Rupert.

U razgovoru izlaze na vidjelo brojni skandali:

- Antun Skomrak počinio je samoubojstvo zbog nesretne ljubavi prema barunici
- baruničin sin Oliver upleten je u pokušaj ubojstva noćobdije (osoba koja noću pazi javni red i mir, u ovom slučaju građevinsku firmu)
- Fanika Canjeg počinila je samoubojstvo nakon poniženja u kući Glembajevih

Puba i ostala gospoda pokušavaju iskriviti istinu i pronaći razloge za demantiranje, dok Leone sve promatra s visine i ismijava ih.

Na kraju Leone biva optužen da je on moralno uništio Faniku, rekavši joj da radije skoči kroz prozor nego traži milost kod predsjednice Dobrotvornog ureda.

Za to ga optužuje Fabriczy, a Leone uzvraća tvrdnjom da je Silberbrandt, baruničin ispovjednik, ujedno i njezin ljubavnik.

Sadržaj djela

2. čin - Sukob oca i sina

Silberbrandt moli Leonea da opovrgne svoju tvrdnju, no Leone ne obraća pažnju na njega. U prostoriju ulazi Ignjat Glembay i započinje oštar sukob između oca i sina.

Leone:

- kritizira oca
- okrivljuje ga za majčinu smrt
- optužuje ga zbog života s barunicom Castelli, koju naziva bludnicom

Otkriva niz teških istina:

- baruničine preljube
- činjenicu da se Alice utopila jer joj je barunica zavela zaručnika
- priznaje da je i on sam bio u odnosu s barunicom

Sukob doseže vrhunac i razotkriva potpuno moralno rasulo obitelji Glembay.

Sadržaj djela

3. čin – Konačni slom

Spavaća soba Ignjata Glembaya. On leži mrtav.

Puba stoji pokraj i telefonira s direktorom poduzeća, razgovaraju o mjenicama, ugovorima i novcu.

Prisutni su i Silberbrandt, Fabriczy i dr. Altmann, a svaki od njih promatra smrt iz vlastite, materijalne perspektive.

Leone slika mrtvaca, ali podere crtež jer je nezadovoljan.

Angelika se moli.

U sobu ulazi barunica Castelli s ružama, nervozna i smušena. Koketira s Leoneom i pokušava ga uvjeriti u svoju nevinost, govoreći kako jedino njega cijeni, dok ju on vrijeđa.

Telefonskim razgovorom doznaje da je ostala bez svega.

Kada se vrati u sobu, zatiče prizor u kojem Angelika tješi Leonea koji je na rubu živčanog sloma.

Barunica počinje vikati i vrijeđati Angeliku i Leonea.

U jeku svađe i općeg kaosa, Leone ubija barunicu.

Mjesto i vrijeme radnje

Povijesni i društveni kontekst radnje

- Radnja se odvija u Zagrebu, u okruženju građanske elite
- Vrijeme radnje je jedna noć 1913. godine, neposredno prije Prvog svjetskog rata
- To razdoblje simbolizira propadanje buržoazijskog društva u Europi

Radnja je smještena u Zagrebu, koji predstavlja središte društvenog i kulturnog života tadašnje hrvatske građanske klase. Godina 1913. ima posebno značenje jer označava kraj jedne epohe, netom prije velikih povijesnih promjena koje će donijeti Prvi svjetski rat. Krleža tim vremenskim okvirom naglašava raspad vrijednosti i licemjerje buržoazije, što se jasno očituje kroz sudbinu obitelji Glembay.

Analiza likova

Unutarnji sukob i karakter glavnog lika

LEONE

- ironičan, drzak, pun mržnje i prezira prema obitelji Glembay
- pesimističan, psihički iscrpljen („Sve mi je mutno, boli me glava“)
- umjetnik, okrenut unutarnjem svijetu i vlastitim mislima

Leone je izrazito složen i proturječan lik. Sve iskrivljuje i promatra svijet kroz vlastitu unutarnju krizu. Često je napet i umoran od života, a njegov je interes za vanjski svijet vrlo malen.

Cijeli život vodi unutarnju borbu protiv „Glembaya“ u sebi, iako je svjestan da i sam pripada toj obitelji. Upravo ta spoznaja stvara njegovu najveću tragediju:

„Od prvog dana kada sam se rodio i počeo misliti, ne radim drugo nego se borim protiv Glembaya u samome sebi..“

S druge strane, u njemu postoji i dio koji pripada obitelji njegove majke (Danielli) – umjetnički, osjetljiv i usmjeren na ljepotu. Upravo taj sukob između umjetničke prirode i glembajevskog nasljeđa dovodi do stalne napetosti i sukoba s ocem.

Analiza likova

Moral, materijalizam i duhovnost

IGNJAT GLEMBAY

- usmjeren isključivo na materijalnu dobit
- ne bira sredstva (krađa, prijevara, pa i ubojstvo)
- voli luksuz, raskoš i užitke

Ignjat predstavlja tipičnog pripadnika propadajuće buržoazije, kojem je novac važniji od moralnih vrijednosti.

BARUNICA CASTELLI

- hladna i proračunata
- koristi ljepotu za ulazak u visoko društvo
- potpuno usmjerena na materijalno

Sav njezin život temelji se na interesu i manipulaciji, bez ikakve duhovne dubine.

ANGELIKA

- duhovna, smirena i moralna
- prihvaća život kao Božju volju
- plemenita i dobra

Angelika predstavlja potpunu suprotnost barunici i jedini je istinski pozitivan lik u djelu.

Interpretacija djela

Sukobi kao temelj drame

- Djelo se temelji na tri vrste sukoba: unutarnji, vanjski i socijalni
- Unutarnji sukob Leonea je središnji i pokreće radnju
- Drama prikazuje moralni raspad obitelji i društva

Leoneov unutarnji sukob

Leoneova psihička drama okosnica je djela, dok vanjska radnja dodatno utječe na njegova unutarnja zbivanja.

U njegovom svjetonazoru obitelj Glembay pojavljuje se kao nešto monstruozno i izopačeno. To se vidi već na početku dok promatra obiteljske portrete i govori o Barboczy legendi.

Prema toj legendi, prvi Glembay došao je do bogatstva ubojstvom i krađom, a kako bi oprao grijehe, dao je sagraditi crkvu. Na portretu drži crkvu, no Leone u njoj vidi krvavi nož.

Ova legenda simbolizira kriminalno podrijetlo obitelji.

Leone opisuje Glembajeve kao: “nešto trulo, vlažno, pljesnivo i degenerirano”.

Motiv proklete glembajevske krvi djeluje jezovito i predstavlja ključni motiv drame.

Interpretacija djela

Vanjski sukobi

Vanjski sukob Leonea i njegovog oca Ignjata

Sukob između Leonea i njegovog oca temelji se na njihovim suprotnim osobnostima:

- Leone → umjetnik, senzibilan, subjektivan
- Ignjat → materijalist, usmjeren na novac i vlastitu korist

Leone jasno pokazuje emocionalnu udaljenost od oca i zamjera mu majčinu smrt:

“Ljudi su ili prijatelji ili nisu... od mamine smrti ja nikad nisam osjetio potrebu da s tobom razgovaram prijateljski.”

Iz ovoga vidimo da Leone indirektno okrivljuje oca.

Interpretacija djela

Socijalni sukob

Glembajevi predstavljaju viši sloj – bogatu aristokraciju čija se moć temelji na novcu.

Nasuprot njima stoji siromašni, radnički sloj.

Veza između ta dva sloja je Dobrotvorni ured barunice Castelli, koji zapravo simbolizira licemjerje društva.

To se vidi u Pubinim riječima kada opravdava smrt Rupertice:

- prikazuje je kao pijanicu i prosjakinju
- sirotinju naziva “parazitima”

Time se razotkriva bešćutnost i nepravda društva.

Značenje djela

Ovo djelo je psiho-socijalna drama.

Polazi od Leoneova unutarnjeg sukoba, a kroz odnose s drugim likovima prerasta u širu društvenu kritiku.

Leone, iako svjestan moralne pokvarenosti svoje obitelji, ne uspijeva pobjeći od vlastitog nasljeđa. Njegova unutarnja borba i nedostatak savjesti unutar obitelji na kraju dovode do tragičnog čina, čime se simbolično označava kraj obitelji Glembay.

Podsjetnik

Osnovno o djelu

- Miroslav Krleža – hrvatski književnik i važan kulturni djelatnik
- stvara na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće
- dio glembajevskog ciklusa
- Gospoda Glembajevi – drama u tri čina
- radnja: 1913. godina (propadanje buržoazije u Europi)

Tema i stil

- tema: raspad ugledne zagrebačke patricijske obitelji
- razdoblje: moderna
- drama se temelji na sukobima:
 - unutarnji (psihološki)
 - vanjski (sukob karaktera)
 - socijalni

Glavni lik

- Leone Glembay – kompleksan, senzibilan, izdvojen od obitelji
- cijeli život se pokušava riješiti “glembajevskog” u sebi
- kroz dramu dominira njegov nemir i unutarnje preispitivanje

Kako započeti esej

Primjer uvoda bez odgovora na polazno pitanje

Miroslav Krleža jedan je od najznačajnijih hrvatskih književnika 20. stoljeća, poznat po djelima u kojima kritički prikazuje društvene odnose i moral građanskoga sloja. Njegova drama *Gospoda Glembajevi* dio je glembajevskoga ciklusa i prikazuje raspad ugledne zagrebačke patricijske obitelji. Djelo je nastalo u razdoblju moderne, u vremenu društvenih promjena i propadanja tradicionalnih građanskih vrijednosti. Drama se osobito usredotočuje na lik Leonea Glembaya i njegov sukob s obiteljskim nasljeđem.

- [Obavezno dodati odgovor na polazno pitanje]

Esejski zadatak

Primjer zadatka (2022.-2023. ljetni rok)

Polazno pitanje

- Zašto se Leone Glembay u roditeljskom domu osjeća strancem?

Polazni tekst

LEONE: Da, ja sam doputovao da budem na tom jubileju. I ja sam konačno vidio tebe, mi smo se vidjeli! Ja sam jutros prisustvovao sjednici banke, a sutra sve je to više manje gala predstava! Ja mislim da je najbolje da oputujem. Ja sam jedanaest godina odsutan, i vidiš, ja se više ne osjećam ovdje, kako da kažem: kod kuće. Der Mensch ist ein Gewohnheitstier!¹ A to ćeš dopustiti i sam: u ovakvoj jednoj intimnoj slavi, u svojoj roditeljskoj kući osjećati se strancem, neke vrsti prolaznikom, to baš nije najprijatniji osjećaj!

GLEMBAY: To ovisi od toga, kako tko osjeća! Ja mislim, da su ti tvoji osjećaji svakako potpuno neosnovani. Sve je to überspannt².

LEONE ustane nervozno kao da je uboden. On je nervozno reagirao na tu riječ: U čitavom tvom rječniku ti nisi našao druge riječi nego upravo: überspannt? To ste mi govorili od moje pete godine! Uostalom! On se svladao. Trijezno i mirno s nešto maliciozno ironičnim prizvukom: Molim te, izvini, ali dopusti mi da te zapitam: kom sretnom slučaju imam da zahvalim ovaj tvoj kasni posjet?

GLEMBAY ustao je pogođen. U njemu kuha. On raste iz depresije u violenciju. Gleda dugo svoga sina i klima glavom: Da, upravo tako arogantan bio si spram mene već u svojoj devetoj godini. To je ta tvoja venecijanska krv! Škripi zubima, puši i prođe sobom gore dolje. Zaustavi se tvrdo i odlučno: Dakle molim te, da ne gubimo vrijeme! Ja sam bio na terasi, kad si ti razgovarao s doktorom Silberbrandtom i ja sam čuo svaku tvoju riječ. Stanka. Otac i sin dugo se gledaju okom u oko. Leone iza stanke podigne obje ruke u ramenima, a zatim ih bespomoćno spusti. (...)

Esejski zadatak

GLEMBAY: Tako? A šta bi ti uradio s čovjekom, koji bi pred dva svjedoka izjavio, da tvoja vlastita žena spava čitavu noć sa svojim ljubavnikom?

LEONE: Ne znam!

GLEMBAY: A tako? Ti ne znaš?

LEONE: Naravno, da ne znam! Ja prije svega nemam žene, a drugo, ja nemam šezdeset i devet godina! Ja dakle ne znam, što bih ja uradio na tvome mjestu!

GLEMBAY: Pa dobro, molim te, uzmimo da je tako! Dobro! Ti ne znaš! Dobro! Molim te!

Dobro! Prođe sobom i onda stane. Možeš li ti razgovarati sa mnom samo dvije minute kao prijatelj?

LEONE: Ne! Na jedno pitanje koje je u jednoj nijansi toplo zazvučalo, to je bilo suviše kratko i suviše oštro. Osjetivši da je ta riječ bila prejaka, nastoji iza neugodne šutnje, da je razvodni komentar: Naime ja, ja naime mislim, ljudi ili su prijatelji ili nisu! A na dvije minute ne može se biti prijateljem. I moguće se nas dvojica niti ne poznajemo: u ovih jedanaest godina mi nismo gotovo nijedanput razgovarali, mislim naime od onog jutra, kada su mamu našli mrtvu! I vidiš, ja ne bih htio biti neiskren: od mamine smrti ja nisam nijedanput osjetio potrebe da govorim s tobom prijateljski! Da! Lagao bih, da ti kažem, da mogu s tobom da govorim prijateljski, pa bilo to samo dvije minute! Vidiš: ja sam zapakovao, ja putujem! Ja smatram, da je moj dolazak u ovaj glembajevski dom bio neke vrste posljednja sentimentalna zabluda. Ti si me pozvao pismeno, jubilej, obiteljski obziri i sve ovo što već spada k ovakvoj slavi, ali to sve jače je od mojih nerva! Ja sam, kako ti veliš: überspannt! Mene smatraju „paranoidom“! Jednom „paranoidu“ ne treba ništa uzeti za zlo! Ali molim te da svakako uvažiš, da sve ono, što sam rekao Silberbrandtu, nije bilo rečeno na tvoju adresu! Na moju časnu riječ, ja nisam imao ni pojma, da ti slušaš na terasi!

1 Der Mensch ist ein Gewohnheitstier! (njem.) – Čovjek je životinja koja robuje svojim navikama!

2 überspannt (njem.) – prenapregnut

Školski esej

Esejski zadatak

Smjernice

- **U uvodu:**

- kratko predstavite autora i djelo
- u jednoj ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.

- **U središnjemu dijelu eseja** razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:

- proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini
- proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznog teksta i njegove uloge u djelu u cjelini
- bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo.

Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisleno povezani.

- **U zaključku** sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.

Esejski zadatak

Primjer eseja koji nije ocijenjen ocjenom odličan uz obrazloženje što u eseju nije ostvareno i što je krivo napisano (preuzeto s *Hrvatski na mreži*)

Najutjecajni profesionalni hrvatski književnik prve polovice dvadesetog stoljeća (1915. - 1942.), Miroslav Krleža, naširoko je poznat po svojoj dramskoj, u suvremeno doba i ekraniziranoj, trilogiji izdavanoj od 1926. do 1930. Riječ je o trima djelima, 'Leda', 'U agoniji' i 'Gospoda Glembajevi', od kojih potonje problematizira uspon i propast jedne zagrebačke patricijske obitelji. (u uvodu bi trebalo formirati središnju tvrdnju i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja čega ovdje nema)

Leone je sin Ignjata Glembaja (poznatog po nadimcima Naci i Jacques), čovjeka u šezdesetim godinama, suverene glave obitelji i vlasnika tvrtke Glembay Ltd., te njegove prve žene grčko-venecijanskog podrijetla Basilides-Danielli. Naime, Ignjat je s prvom ženom imao još dvoje djece, Alisu i Ivana koji su smrtno stradali, dok mu je druga žena, barunica Charlotte-Castelli Glembaj, podarila Olivera i Caddy. Nakon dugotrajnog izbivanja od jedanaest godina, neurotični intelektualac, a ujedno i slikar Leone Glembaj, primoran je vratiti se u zagrebački dom u čast uspješnog poslovanja već spomenute tvrtke. No, odnosi među članovima su napetiji od očekivanih.

Temelj dinamičnog sukoba leži u drevnoj barboczyjevskoj predaji prema kojoj je prvi pripadnik obitelji 1790. godine u šumi ubio i opljačkao crkvenog zlatara, sebi izgradivši veliki dvor i podigavši društveni ugled na krvi novoizgrađenoj karijeri. Takvim monstruoznim postupkom, krv obične međimurske seoske obitelji koja se bavila poljodjelstvom, pretvara se u neutaživo, beskrupulozno i goropadno rodoslovno stablo čiji članovi, pošto poto, imaju tendenciju uspona na društvenoj i intelektualnoj razini, uz neizbježnu dozu hedonizma, boemštine i zgrtanja blaga, što, u konačnici, nije moguće zbog niske razine ljudskosti i morala onih koji to žele postići. Fenomenu predstavljene glembajevštine, izričito se suprotstavlja tridesetosmogodišnji Leone koji simbolizira pobunu u vlastitim redovima. Uviđa oholost svoga roda, priželjkivajući bijeg od glembajevske krvi (imperativa), automatski dolazeći u sukob s ocem Ignjatom i maćehom Castelli budući da su oni zadrti predstavnici dotične hedonističke životne filozofije.

Nastavak primjera eseja

Leone barunicu nikad nije prihvatio kao zamjenski autoritet nakon smrti majke, budući da je dotična bila rastrošna i ljubavnički nastrojena. Dodvoravala se kome je god stigla – Angelikinom mužu Ivanu, velečasnom Silberbrandtu, industrijalcu Skomraku... Njen cilj je bio steći što viši socijalni status uz lagodan život s ljubavnicima koji bi joj ugađali. Isto tako, sumnjivala se za umiješanost u ubojstvo Fanike Canjeg i njene svekrve, a brani ju, od muža unajmljeni odvjetnik, Puba Fabriczy. *(razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini - ostvareno djelomično i dosta nejasno)*

Radnja se odvija tijekom samo jedne noći (simbolika – Glembajevi su se obogatili preko noći), u kratkom vremenskom intervalu od jedan do pet ujutro u obiteljskom salonu. Mjesto i vrijeme su u potpunosti reducirani kako bi se naglasila psihologizacija likova, njihovi stavovi, svjetonazori i perceptivna sposobnost kroz struju svijesti i asocijacije. Uvodna replika iz priloženog ulomka odaje Leoneovu neurotičnu podvojenost između nagonskog, tjelesnog i životinjskog (naturalistički glembajevski elementi) te razumnog, duhovnog i ljudskog (danielijevski elementi). Razapet je između te dvije stvarnosti, to jest dvije krvi koje teku njegovim žilama dok ga vodi neutaživa žeđ za zatiranjem glembajevskog roda. Po svom dolasku, kida očev portret, stručno uviđajući slikarske greške, fizički se sukobljava s njim i psihički ga uništava na što Ignjat pada u nesvjesticu što Leone, ipak, uviđa kao "kriminalni noćasnji" zločin sa svoje strane. Bio je to konačni obračun s ocem za kojeg se pripremao svo vrijeme izbivanja. Iz unutarnjih i vanjskih sukoba, proizlazi osjetna dramska napetost. Jedini smiraj, Leone nalazi u udovici svoga brata Ivana – dominikanki Angeliki čija mu prisutnost, blizina i razgovor prijaju. Ona ga smiruje odvrćući ga od zločinačkih misli koje ga progone („Miluje ga toplo i samilosno kao bolesno dijete: Ne, Leone, sve to nije tako crno. Vidjeti i znati da nemaš sposobnosti da protiv svega toga nešto učiniš, to bi bilo grozno i beznadno.“). Kako bilo, baruničin lik doveo je do kulminacije Leoneovih unutarnjih previranja i podvojenosti između ljudskog i nagonskog. Na baruničine optužbe Angeliki kako je jedna obična drolja, Leone uzima škare, mahnito trči za barunicom po kući i kolje ju. Drama završava cvrkućom ptica u dvorištu. Takav nepromišljeni čin Leonea je, ponovno, stubokom sunovratio u ponor glembajevštine iz kojeg je htio izaći. Njegov postupak se ne može opravdati budući da je jedino sredstvo, kojim se mogao suprotstaviti obitelji, upravo ona doza humanosti i razuma koju im je bilo potrebno ucijepiti u svjetonazore. Goreći od želje da suzbije njihove porive, nesvjesno oslobađa svoje, ne shvaćajući da se tako spušta na njihovu nisku moralnu razinu uz čistu naturalističku, biološku, životinjsku motivaciju u kojoj, fizički jači, proždire slabijeg. *(razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacij proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznog teksta i njegove uloge u djelu u cjelini - ostvareno djelomično i dosta nejasno)*

Nastavak primjera eseja

Time, sva njegova nastojanja postanka boljim čovjekom, padaju u vodu. U konačnici, podržavam Leoneov svjetonazor, no ne i postupak kojim ga je nakanio provesti. (u zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja - nije napisan zaključak, umjesto toga učenik iznosi svoje mišljenje što je na eseju zabranjeno)

Objašnjenje grešaka iz eseja

- u eseju ne postoji jasno formulirana središnja tvrdnja, odnosno jasan odgovor na polazno pitanje Zašto se Leon osjeća strancem u vlastitom domu. Učenik u eseju spominje kontekst koji bi se mogao protumačiti kao odgovor (zbog sukoba s ocem, zbog moralne odbojnosti prema obitelji, zbog osjećaja krivnje...), no odgovor na polaznu tvrdnju mora biti jasan i eksplicitan.

U ovom eseju nisu ostvareni svi zadaci iz smjernica.

- “Razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznog teksta i njegove uloge u djelu u cjelini” – ovdje nedostaje potkrijepljenost citatima iz polaznog teksta
- “U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo” – ovaj dio zadatka uopće nije ostvaren
- umjesto pridržavanja smjernica, učenik je veći dio eseja posvetio prepričavanju radnje pri čemu je izgubio dosta bodove u elementima ocjenjivanja *Središnja tvrdnja* i *Argumentacija*.
- u ovom eseju postoji netočan navod kada se govori o Barboczy legendi. Učenik koristi izraz “crkveni zlatar” dok se u djelu zapravo radi o trgovcu koji je nosio novac
- u ovom eseju učenik izražava svoj osobni stav: “Ja podržavam Leoneov svjetonazor”. Izražavanje osobnog stave i općenito izražavanje u 1. osobi jednine u eseju je zabranjeno.
- polazni tekst u ovom eseju se uopće ne analizira.
- uvod je preopširan, argumenti nisu jasno odvojeni u odlomke

Esejski zadatak

Ispravak navedenog eseja uz obrazloženja

Miroslav Krleža jedan je od najznačajnijih hrvatskih književnika 20. stoljeća, a drama Gospoda Glembajevi (1929.) prikazuje moralni i duhovni raspad zagrebačke patricijske obitelji uoči Prvoga svjetskog rata. U središtu drame nalazi se Leone Glembay, senzibilni intelektualac i umjetnik koji se nakon jedanaest godina izbjivanja vraća u roditeljski dom. Leone se u roditeljskom domu osjeća strancem jer se moralno i svjetonazorski radikalno razlikuje od svoje obitelji, jer se ne može pomiriti s glembajevskim nasljeđem nasilja i licemjerja te jer ga trajno opterećuje nerazriješen odnos s ocem i osjećaj krivnje vezan uz majčinu smrt.

Leoneova stranost proizlazi prije svega iz njegova moralnog neslaganja s obitelji. Glembajevi su simbol beskrupuloznog uspona temeljenog na nasilju i manipulaciji, što je sažeto u barboczyjevskoj legendi o pretku koji je do bogatstva došao ubojstvom. Leone u toj predaji vidi temeljnu istinu o svome rodu te glembajevštinu opisuje kao nešto „trulo“ i „degenerirano“. Suprotstavlja se očevoj materijalističkoj logici, hedonizmu i društvenom licemjerju. Njegova osjetljivost i umjetnička priroda, naslijeđena s majčine strane (danielijevska krv), u stalnom su sukobu s glembajevskom bezosjećajnošću. Upravo zbog tog unutarnjeg raskola Leone ne može prihvatiti obiteljski svijet kao svoj.

Osjećaj stranosti posebno je izražen u polaznom ulomku. Leone otvoreno priznaje: „ja se više ne osjećam ovdje, kako da kažem: kod kuće“. Ova formulacija pokazuje njegovu emocionalnu distancu i nesigurnost. Upotreba njemačkog izraza „überspannt“ dodatno pojačava sukob između oca i sina. Glembay tim izrazom umanjuje Leoneove osjećaje, svodeći ih na pretjeranu nervozu i neuravnoteženost, dok Leone burno reagira jer mu je ta riječ nametana još od djetinjstva. Time se otkriva dugogodišnje nerazumijevanje i komunikacijski jaz među njima. Replika „od mamine smrti ja nisam nijedanput osjetio potrebe da govorim s tobom prijateljski“ jasno upućuje na duboku emocionalnu traumu i nerazriješen odnos s ocem. Majčina smrt postaje simbolička točka prekida nakon koje Leone prestaje osjećati dom kao prostor sigurnosti.

Nastavak eseja

Krležina drama, nastala u razdoblju moderne i ekspresionističkih tendencija, naglašava psihološku analizu likova i unutarnje sukobe. Redukcija prostora i vremena radnje te snažna dramatizacija dijaloga služe produbljivanju psihološke napetosti. Leoneova podvojenost između glembajevske i danielijevske krvi tipičan je primjer modernističke tematike rastrganog pojedinca. On istodobno prezire glembajevštinu i osjeća da joj pripada, što dodatno pojačava njegov osjećaj nepripadanja. Roditeljski dom za njega nije prostor identiteta, nego prostor krivnje, sukoba i moralne kompromitacije.

Može se zaključiti da se Leone Glembay u roditeljskom domu osjeća strancem jer se ne identificira s obiteljskim vrijednostima, jer ga opterećuje naslijeđe nasilja i licemjerja te jer je njegov odnos s ocem obilježen trajnim nepovjerenjem i emocionalnom traumom. Upravo ta unutarnja i vanjska podvojenost čini ga tragičnim likom koji, pokušavajući pobjeći od glembajevštine, ostaje zarobljen u njezinu naslijeđu.

Što je u eseju preoblikovano i zašto?

- u uvodu je dodana eksplicitna tvrdnja kao odgovor na polazno pitanje: „Leone se osjeća strancem, jer ...“, te su navedena tri jasna razloga.
- u središnjem dijelu eseja razrada je podijeljena u tri argumenta (moralno neslaganje, analiza polaznog teksta i književnopovijesni kontekst) i svaki odlomak objašnjava jedan argument.
- polazni tekst je detaljno analiziran, te se u eseju navode i objašnjavaju tri kratka citata iz polaznog teksta.
- prepričavanje sadržaja je svedeno na minimum
- u eseju se nigdje ne koristi 1. osoba jednine i nema izraženog osobnog stava
- književnopovijesni kontekst je objašnjen kratko, ali i argumentiran (spominju se psihologizacija i ekspresionistički elementi kao obilježja moderne).

Moguća pitanja

Dodatni primjer eseja i moguća pitanja

Na sljedećoj poveznici pronaći ćete esej koji odgovara na polazno pitanje
Kako predodžba o Leonovoj obitelji utječe na Leona?

U navedenom eseju ostvareni su svi zadaci iz smjernica te je ocijenjen ocjenom **odličan**.

Link: https://drive.google.com/file/d/132XQWhe5ObhcMctbZg_VxPI49bthd0HY/view

Moguća polazna pitanja

- Kako se u drami Gospoda Glembajevi prikazuje moralni raspad obitelji?
- Na koji način lik Leonea otkriva problem glembajevskog nasljeđa?
- Koji je temelj sukoba između Leonea i njegova oca?

ŽELIŠ JOŠ OVAKVIH MATERIJALA?

[POGLEDAJ SVE MATERIJALE](#)

Sve što trebaš za esej na jednom mjestu.